

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИКІВ

Видає Орляний Круг і Ланка „Н” Надри Виховниць

Осінь 1965

Число 27

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИКІВ

Видає Орлиний Круг і Ланка „Н” Кадри Виховниць

Осінь 1965

Число 27

З М І С Т

	Стор.
Слово від редакції	1
Сестричка Леся: Дещо про НЕЇ	3
Сестричка Стаха: Плян праці на осінь	5
Сірий Орел Ніна: Почитання Божої Матері в українсько- му народі	8
"К Н И Ж К А" сценка для новацтва	11
Гризикнижка: Новацька бібліотека	16
Сірі Орли Надя і Денис: Новацькі гри	19
Сірий Орел Надя: Теренові гри і змаги	23
"ГОТУЙСЬ" говорить до новацьких виховників	25
Братчик Ірко: Екслібрис (Майстрування)	27

"В О Г О Н Ь О Р Л И Н О Ї Р А Д И"

КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИКІВ

Видає: Орлиний Круг та Ланка "Н" Кадрис Пластових Виховників

Редактор: пл.сен. Леся Храплива

Оформлення: ст.пл. Іриной Юрчук

Адміністрація: пл.сен. Леся Юзенів

Видано 500 примірників в Нью Йорку, США.

Ціна примірника: 50 центів:

Адреса Редакції:

LESIA CHRAPLYWA
158 E. 7th Street
New York, N.Y. 10009

Адреса Адміністрації:

"W. O. R."
c/o PLAST Inc.
140 Second Ave
New York, N.Y. 10003

Дорогі Сестрички і Братчики !

Оце даємо Вам у руки нове число "ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ". З різних причин ми не могли його видавати продовж деякого часу. Тому саме тепер, починаючи видавати знов, хочемо Вам пригадати, що таке "Вогонь Орлиної Ради" та навіщо його видаємо.

Кожна і кожен з Вас відбули напевно курс новацьких виховників. Якщо ще не відбули, по певно поїдете на цей курс цього літа. Отже на курсі Ви пізнали, чи пізнаєте основи того, що слід робити Вам з новацтвом. Без цих основ Вам було б дуже важко робити щонебудь з Вашими новаками. На курсі Ви пізнали нас-членів Проводів Ланки "Н" та Орлиного Круга. У спільних зусиллях ми ставали з Вами добрими друзями. Так, що коли ми прощалися, впала не одна сльоза. Вам було жаль розставатися з нами. І вірте, нам теж не було легко покидати Вас, наших щирих молодих друзів!

І тому саме ми видаємо "Вогонь Орлиної Ради", щоб ця наша болоча розлука не була назавжди. Щоб ми з Вами таки держали якоесь зв'язок, хоч живемо далеко одні від одних.

Ми самі були колись, а то й сьогодні є братчиками чи сестричками наших роїв, чи гніздовими. Ми знаємо добре, яка велика й відповідальна Ваша праця-праця новацьких виховників. І ми хочемо бути завжди з Вами та допомагати Вам на кожному кроці. Наші поради, наші пояснення Вам друкуємо разом, називаємо їх "ВОГНЕМ ОРЛИНОЇ РАДИ" та розсилаємо Вам.

Це стільки ми можемо зробити. Але частина роботи залишається

таки і Вам. Щоб скористати з ВОР, Ви мусите кожне число докладно п р о -
ч и т а т и. Самі, чи спільно на сходинках Ланки Виховників Вашого
гнізда. На це не можна жаліти ні часу ні труду! Та не досить лиш про-
читати. Пробуйте заграти з новацтвом гри, що їх подаємо, провести зма-
ги, вивчити пісні. Пробуйте розказати розповіді, використати матеріали,
що їх тут подаємо в гутірках з новацтвом. ВОР буде звичайно приходити
до Вас на початку кожного кварталу, отже неважно буде Вам вжити ці ма-
теріали при складанні тримісячних плянів праці. Пробуйте теж передума-
ти докладно всі справи, що про них пишемо в розділі "Мудрість Сірого
Орла та Сизокрилої". Коли Вам що неясне - пишіть до нас. Радо помістимо
Вашого листа в наступному числі та дамо відповідь на нього.

А коли Ви вже пильно прочитали та належно використали число
ВОР, старайтеся добре його зберегти. Купіть чи змайструйте собі окре-
му течку, щоб у ній переховувати всі числа за порядком. Щоб знали Ви,
де вони, та щоб могли у потребі з них скористати. І щоб числа не ни-
щилися. Пам'ятайте, що пластун о щ а д н и й, отже не дозволить марну-
ватися ніякій речі, яка має вартість і над якою хтось мусів добре по-
працювати!

Коли будете пильно читати, використовувати та зберігати цей Ваш
виховницький посібник, Вогонь Орлиної Ради, то наша праця, праця Редак-
ції та Співробітників не піде на марно. Тоді ми з Вами будемо неначе
весь час сидіти разом, близько, як колись підчас курсів біля вогника.
На те саме в нас "В О Г О Н Ї О Р Л И Н О Ї Р А Д И"

Сестричка Леса
Редакторка

МУДРІСТЬ СІРОГО ОРЛА

ТА СИЗОКРИЛОЇ

ЩЕЩО ПРО НЕЇ.

Остання гутірка моїм курсантам з "Хатки добродушна" на Вовчій Тропі, 1964, але можуть її читати теж інші сестрички та братчики/.

Наш курс кінчається. Продовж коротких кількох днів ми обговорили на ньому так багато справ, що тепер будете мати що передумувати на довгий ще час.

Сьогодні, коли мерехтить востаннє наш вогник, хочу поговорити з Вами на прощання про те, що найважливіше в нашій праці. І що слід роздумати янайповажніше. Поговоримо про те, чому підпорядкована вся наша виховна програма. Про те, що з нього випливають всі вимоги, які ставимо до новацтва і до себе самих. Поговоримо про те, чим є для нас В о н а -Україна.

Ми вже згадували в наших гутірках, що найважливіше завдання Пласту, а з ним і Новацтва-виховати добрих у к р а ї н ц і в. В цьому заключення все, бо добрий українець це людина релігійна, і чесна, і здібна до діла та до змагання за правду.

Якщо ми хотіли б виховати наших новаків тільки на добрих та чесних людей, не звертаючи уваги на їх національну свідомість, то це виховання не було б повне. І не було б пластове-скавтове. Бо Скавтінгги всього світу мають у своїй Присязі "вірність Батьківщині". Та не лиш те! Якби ми зреклися національного виховання у Пласті, тоді не треба було б українського Пласту взагалі! Бо багато чужинецьких організацій молоді змагає до релігійного та морального виховання, отже ми не давали б нашим новацатам нічого, що вони не вміли б дати.

Так, але подумайте, чи ми справді цього х о т і л и б ?!

Пригадайте, як довго ми змагалися, щоб нам залишили при однострою одну тільки ознаку пластуна-пластову хустку. Пам'ятаєте ще? І які ми вдоволені, що нам дозволили знов її носити! А наскільки ж дорожча нам наша пластова ледійка, переплетена тризубом! Хоч ми вдягаємо так часто наш однострій, що привикли вже і ледви за примічуємо, яка вона для нас дорога! Але чи уявляєте собі хвилину, коли хтось примусив би Вас відійняти її від однострою і віддати назавжди?

Тоді щойно Ви зрозуміли б, що вона для нас значить! Але на щастя нас ніхто до цього не змушує. Ми тільки уявили собі таку болючу хвилину, щоб могли себе спитати: а чи ми справді заслуговуємо на те, щоб носити чесно цей тризуб?

Чому, наприклад, у веселому пластовому товаристві, коли нема близько

нікого "старшого", ми переходимо якимось непомітно на чужу мову? Чому здається нам, що так буде дотепніше? Що так здобудемо собі більше уваги наших друзів та подруг? Чому наші жарти, чи жартівливі прізвиська походять із чужих книжок, фільмів, телевізійних програм? Чому вони в чужій мові? І чому беремо в руки для правдивої, невимушеної приємності чужу книжку, а українська це для нас тільки "обов'язок"?

Вам дивно, що говорю про такі саме речі? Певно зараз станете оправдуватися, що Ви все ж таки вивчаєте/ой!/українознавство, що говорите з новацтвом українською мовою, що навіть часом звертаєте нованам увагу, як то вони говорять, а як їм слід би говорити...

На жаль, дуже хотілося б вірити цим Вашим запевненням, та так часто доводиться почути якраз, що Ви поступаєте навпаки... Та скажім, що Ви в очах новацтва поводитесь справді "по-українському". Це добре, але чи думаєте, що воно справді вистачає?

Тому саме я й згадала про ці речі, які Вас так здивували. Бо не знаєте, що вони саме найважливіші. Найважливіше те, по якому Ви говорите, думаєте, читаєте самі для себе, а не лиш на показ, перед новачками!

Я помічую обурення на Ваших лицьках: Ви вважаєте, що нема нікому діла до того, як і Ви самі для себе. Важно лиш, щоб Ви поступали правильно "в службі". Та саме так не є! Ваші особисті зацікавлення та звички будуть на кожному кроці проникати у Вашу роботу з новацтвом, як би Ви їх не старалися закрити. Та зрештою: чи було б доцільно інакше думати самому, а інакше вчити новачків? Та ж до виховної праці Вас ніхто не змушує! Ви самі якраз хочете бути виховниками!?

Говорю Вам це щиро. Бо хочу, щоб Ви були "в порядку" з самими собою і з Вашими виховницькими завданнями. І хочу порадити Вам, як це досягнути.

Хочу впевнити Вас, що є можливо створити навіть і тут, поза межами української землі, наш власний, особистий український світ. Можна нам жартувати і гратися для своєї приємності, можна співати і залицятися/так!/українською мовою. І це все може бути не менше приємне для нас, як тоді, коли вживаємо чужу мову. Може буде це нам навіть приємніше, бо матимемо чисте сумління. Це можна досягнути-але само воно не станеться. Нам треба цього хотіти. Треба не лінуватися вивчити слова пісень, засвоїти собі жарти та навчитися їх дотепно приміювати, треба перехоплювати себе на чужих словах та призадумуватися, як вони будуть звучати по-українському. Треба перемогти "страх" перед українськими книжками. Треба вміти "по вуха пірнути" у той світ, що замкнений в цих книжках. Тоді щойно, коли це все приходитиме для нас без труда, без надуми, знайдемо в ньому і правдиву приємність.

Чи можливо нам це досягнути? Так, але не тоді, коли зразу пічнете шукати собі оправдання, чому Ви не можете цього зробити. Оправданнями здобудете собі щонайвище співчуття, що Ви такі нездібні, але справи не рушите з місця ані на крок! І не зробіте нічого доброго ні собі ні Вашому новацтву.

Та тут дозвольте спитати Вас одно: чи все, що Ви знаєте і вмієте сьогодні, Ви знали вже завжди? Від Вашого народження? Чи не мусіли Ви вчитися кожної речі, яку знаєте сьогодні? Звичайно, що всього мусіли вчитися. Але хотіли

навчитися і... навчилися.

Подумайте добре про це! Бо ці справи у Ваших руках і залежать тільки від Вас самих. Може спершу буде Вам важко, може зустрінете незрозуміння та насміхи Ваших товаришів. Та це неважно. Робити те, що всі роблять, сліпо і без думки - це ніяка штука. А робити те, що ми вважаємо добрим, не звертаючи уваги на нікого й на ніщо - це вже вимагає відваги. А історія світу побудована на людях, які не бояться йти проти течії. Переконайтеся, що це правда, чи візьмете Шевченка, чи Лінкольна, чи кого лиш схочете.

Я могла б сказати Вам це багато про те, чому нам можна, нам треба, нам необхідно жити й дихати українським життям, без уваги на те, де ми живемо. Та це Ви зрозумієте ще краще самі, коли зі щирим бажанням візьметеся до пізнання своєї, української спадщини.

А тепер, замість закінчення гутірки, кінчаємо наш вечір піснями, тими, що їх ви найбільше любите, як я завважила: "Хмелем" і "Чого ж вода каламутна", і:

"Хустечко, хустечко,
Мережані кінці.
Люблять мене хлопці,
Самі українці!

Сестричка Леся
Командантна 37-го Куреу
Новацьких Виховниць та Виховників
"ХАТКА ДОБРОДУШКА"

Сизокрила Сестричка Стаха

ПЛЯН ПРАЦІ НА ОСІНЬ.

І знов перед нами нивий рік праці з новацтвом. І знов, як і минулих років, присвячуємо в першу чергу найбільшу увагу п л я н у в а н н ю праці.

ВЕРЕСЕНЬ:

Перед першою зустріччю з новацтвом, гніздові скличуть виховників на сходинах. На сходинах обговорять плян праці на найближчі три місяці.

Треба переглянути картотеку гнізда, вписати туди всі табори, що їх новацтво відбуло продовж літа, та всі підвищення ступенів і здобуті вмілості, що їх новацтво досягнуло на цих таборах.

Точно повідомляємо письменно кожного нована й новачку про час та місце перших повакаційних сходин.

Вже на перших сходинах виховників слід запланувати сходини з б а т ь к а м и новацтва та точно приготувати програму цих сходин. Обов'язково порушити на них справи:

Новацьких вкладок
Збірки передплати на "Готуйсь"

Обов'язкового навчання українознавства,
Важливості вивчення української мови в домі новаків,
Ваги української книжки у вихованні новаків.

У праці з новацтвом звернемо увагу на :

Впорядкування новацької домівки, прикрашення її, головню осінніми листками, витинанками та малюнками самих новаків на осінні теми.

Видання новацької стінної газетки.

Заведення календаря погоди.

Започаткування змагу у вивченні нових українських слів.

Проведення південної прогулянки до лісу, парку чи ботанічного городу. Там, показуючи дерева й кущі слід порівнювати їх з тими, що ростуть в Україні. Нав'язуючи до цього, розказати, як виглядає осінь в Україні. Звернути увагу новацтва на пташок та заохотити опікуватися тими пташками, які остаються у нас зимувати. /Докормлювання, майстрування хаток для пташок на зиму/.

Особливо важне - підібрати вмілості, що їх можна проводити у домі та запланувати їх переведення у цьому кварталі. Це можуть бути для новаків: читач, золоторукий, географ, дослідник, збирач, музикант, розповідач, коморох і інші подібні. Знов же для новачок: читачка, давнеслава, розповідайка, декляма торка, зручна голка, плетичко.

ЖОВТЕНЬ:

Присвятити одні сходи культуві Пречистої Діви Марії, Покровительки українського народу і українського війська зокрема. Весь наступний рік буде присвячений поглибленню цього культу. Пам'ятати, що Свято Покрови припадає дня 14 жовтня, і що його особливо шанувували воїни Української Повстанської Армії.

Жовтень - місяць української книжки, отже треба ввести закладання чи покзавлення праці новацьких бібліотек, заохочувати новаків до закладання власних домашніх бібліотек.

Провести розпродаж дитячих книжок, а новацький заробіток з нього призначити на передплати на "Готуйсь".

Провести імпрезу внутрішнього характеру "Вечір на зоні оповідань", як зачаткування вмілостей читача і читачки. Запросити на цю імпрезу батьків новацтва, а при цій нагоді поговорити з ними про українську книжку та великий її вплив на формування дитячої душі.

Вплітати у програми сходин гутірки на тему таких черт характеру новака-новачки, як правдомовність, пошана чужої власності, пошана до старших, бажання помагати другим. Всі інші зайняття програми сходин піді- брати так, щоб давали новакам краще зрозуміння гутірок.

Постаратися провести цілоденну новацьку прогулянку та відвідати у новацтва сусідньої Станиці,

В підготовці до святкувань Першого Листопада розказати новацтву про нього та вивчити щонайменше три стрілецькі пісні.

ЛИСТОПАД;

Провести листопадовий змаг та святочну-збірку гнізда. Підкреслювати у всьому позитивні та героїчні моменти. Перше листопада-це день перемоги!

Присвятити хоч одні сходи пам'яті Слуги Божого Митрополита Кир Андрія Шептицького. Перше листопада-це річниця його смерті. До цього ж того року святкуємо століття з дня його народин.

Посилити змагання у вивченні нових українських слів, започаткувати змагання у читанні українських книжок.

Провести тиждень доброго діла-помоці другим.

Завести розві та гніздові хроніки/якщо їх ще нема/ та подбати, щоб були вони ведені якнайкраще, і по змозі самим новацтвом! Звернути увагу на послідовність цієї праці!

Продовжувати вмілості, започатковані від вересня та в цьому місяці довести до їх завершення. Роздати відзначки вмілостей з особливо святочним обрядом!

Думати вже про плян праці на зимовий квартал.

Гніздові повинні перевірити в цьому часі книги сестричок чи братчиків та обговорити цю перевірку на окремих сходинах з виховниками.

Плян праці складаємо на те, щоб його виконати. Треба постійно слідкувати, як нам вдається його проводити в життя. Якщо бачимо, що він одначе з великий чи надто важкий, можна робити зміни, запам'ятовуючи це одначе, як практичну вказівку для планування на дальший квартал. Якщо братчик чи сестричка не може ви'язатися з запланованих праць, гніздові повинні допомагати.

Цей рямковий плян праці подаємо, як канву, на якій Ви, новацькі виховники, вишите прагарний взір Вашої праці, згідно з Вашим вмінням та можливостями. Пам'ятайте тільки, що Пластовий Провід, Батьки і Ваше новацтво мають довіря до Вас-тому старайтеся працювати якнайкраще!

В Адміністрації "ВОР" можна ще дістати такі видання "Бібліотеки ВОР" :
Сірі Орли Орест і Микола: "НОВАЦЬКІ ГРИ", ціна 50 центів,
Сірий Орел Орест: Вмість "ЧОРНОМОРЕЦЬ", ціна 75 центів

ПОЧИТАННЯ БОЖОЇ МАТЕРІ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДІ *

Як знаєте, кожного року Пласт визначає якесь р і ч н е г а с л о, і під цим гаслом проходить праця пластунів продовж усього року. Наступний рік буде особливо при-свячений звеличанням Божої Матері. Тому подаємо вже те-пер допис Сірого Орла Ніни, зладжений на основі збірника "П о к л і н М а р і ї".

Наш нарід від самих початків християнства виявив особли-ву пошану до Матері Божої. Доказом цього були величаві церкви та монастирі, будовані в її честь.

Князь Володимир Великий побудував Десятинну цер-кву, а в ній головною іконою була ікона Успення Божої Матері. Князь Ярослав Мудрий побудував над Золотими Во-ротами, що провадили до Києва, церкву Благовіщення Пре-чистої Діви Марії. В цій церкві віддав він весь україн-ський нарід під її опіку та проголосив її Царицею Укра-їни. Перед іконами Богоматері наш нарід одержав багато помочі та ласк.

Немає нідної доби в нашій історії, в якій не були б записані вияви глибокої віри й любови українського народу до Покровительни України. В честь Пречистої Діви Марії появилися численні літературні твори, що прославляли її опіку. В її честь засновано Марійські Дружи-ни, Братства Матері Божої та чернечі згромадження, як ось Сестер Служ-бебниць Пречистої Діви. Згідно з церковними приписами, образ Матері Бо-жої висить в кожній церкві, а також знайдемо його на стіні в майже кож-ному українському домі. Пісні на честь Богоматері пили дзвінко з уст молоді та старших по всій Україні. І Мати Божа, та Мати нашого народу вислухувала гарячі молитви своїх дітей, творила чуда, завертала всяке лихо та нещастя від їх хат.

Тут хочу розказати Вам, дорогі сестрички і братчики, дещо про чудотворні ікони Матері Божої, щоб могли Ви переказати це своїм ро-вачатам.

Чудотворні ікони Матері Божої *

Християни почитали ікони від найдавніших часів. У своїх молит-вах вони віддавали честь святому, якого ікона зображувала, а ікону шану-вали теж, бо вона пригадувала їм цього святого, чи події з його життя.

Найбільшу пошану виявляли християни іконам Спасителя та Його Матері, бо з усіх святих Пречиста Діва Марія найближча Бога. Вона без гріха родилась і була чиста все своє життя, а тому їй належиться поша-на, честь, і така гаряча любов, як нікому зі святих. Своєю поміч дає Ма-ти Божа кожному, хто звернеться до Неї. Одначе є такі місця, де Мати Божа роздає свої ласки щедріше, ~~силає~~ силає людям частіше своє благословення а то й Сама являється їм. Такі місця називаємо чудотворними місцями.

По цілому світі є багато чудотворних ікон, через які Мати Божа

помагала людям. Ї вони і в Україні, майже в кожній її області.

О д і г і т р і я .

Першу чудотворну ікону привезла в Україну дружина князя Володимира, грецька царівна Анна. Вона забрала з собою як найцінніший скарб ікону Матері Божої, прославлену в Царгороді під іменем "О д і г і т р і я", що означає "Ровідниця в дорозі".

Принесла вона цю ікону в Україну з бажанням, щоб Мати Божа закріпила світло віри, яке тількищо засіяло в Україні. Щоб своїм Покровом захищала княжу родину й цілий нарід, щоб була обороною нової християнської держави.

Наш нарід оцінив як слід цей великий скарб. Коли князі вибиралися в похід, приходили просити Одигітрію, щоб вела їх у славний, переможний бій. Вертаючись з походу, йшли дякувати їй за поміч.

П о ч а ї в с ь к а Б о г о р о д и ц я .

В маленькому містечку Почаєві на Волині жила біля чотирьох років тому молода жінка, на прізвище Гайська. Була щаслива, хоч не багата. В її домі висіла на головній стіні найбільшій кімнати ікона Матері Божої, завітчана квітками та прикрашена вишивками. Перед цією іконою проводила вона багато часу на гарячих молитвах. Тоді здавалось їй, що від лиця Пречистої біла якась неземська ясність, очі палали гарячою любов'ю, а уста склалися в ніжну усмішку.

Гайська глибоко вірила в чудотворну силу цієї ікони. Тому порадила своєму братанкові, сліпому від народження, щоб віддався під опіку Пречистої Діви, так гарно змальованої на іконі. Коли сліпий хлопець впав на коліна в гарячій молитві перед іконою, сталося чудо. Хворі очі наповнилися сльозами, які привернули йому зір. Він вперше в житті розрізнув краски, форми, та зустрівся поглядом з прекрасним обличчям Пречистої Діви, що усміхалося до нього з ікони.

Містечко Почаїв вже й до того славилось чудами. Багато разів Мати Божа зсилає свої ласки на побожних людей, а двічі сама явилась вірним, залишаючи на скелі відбитки своїх стіп. З каменя, на якому стояла витриснуло джерело води, що помагала хворим і калікам.

Знаючи це, Гайська рішила подарувати свою чудотворну ікону почаївському монастиреві. Довгі роки приходили люди до монастиря, подякувати перед іконою та помолитися. Аж одного дня напав на монастир розбійник-багатир. Забрав золото та дорогоцінності з монастиря, а між ними і чудотворну ікону Матері Божої. Аж після двадцяти років вдалося ігуменові відбудувати монастир, відібрати від грабівника чудотворну ікону та знов примістити в церкві. І знов стала Мати Божа творити чудеса. Монахи почали списувати їх. Одно з найславніших чудес сталося в 1675 році. Про нього записали таке:

"Турки напали несподівано на монастир, обкружили його з усіх сторін та розпочали облогу. Безборонні монахи кинулися в розпучі до своєї ікони. Мати Божа вислухала їх прохання. Прогнала невірних турків. Втретє

зійшла Вона над Почаїв і станула в повітрі над хрестом церкви, де стояла її ікона. Стара дума-пісня співає про це:

...На хресті Вона стала,
Кулі вертала, турків вбивала,
Манастир рятувала,
Турок не вірить,
Із лука мірить,
На манастир ціляє,
А тії стріли
Назад летіли,
Самі їх побивали.

В 1773 році Апостольська Столиця признала всі почаївські чуда правдивими та видала дозвіл на коронування чудотворної ікони. Ця подія відбулася дуже величаво. Понад сто тисяч людей було при цьому.

З а р в а н и ц ь к а Б о г о р о д и ц я .

Давно, давно на Київ напали татари. Спалили місто, зруйнували церкви і манастирі. Людей погнали в ясир, у люту неволю, а хто не мав сили йти, того вбивали. Дивним дивом вдалося врятуватися від смерті одному черневі. Втікав довго-довго степами та лісами, аж впав з утоми над річкою. Ще зібрав останні сили, клякнув, помолився, а потім заснув твердим сном. І снилося йому, що Мати Божа зійшла до нього з неба, а біля неї янголи з леліями в руках. Він упав на коліна, а Мати Божа подала йому кінець свого покрива, широкого рушника, і так підняла його.

Вранці чернець прокинувся і побачив здалека якесь мерехтіння. Підійшов ближче і поглянув. Це над потічком стояла ікона Матері Божої з Ісусиком на руках.

На цьому місці, де побачив ікону, чернець збудував опісля капличку в честь Божої Матері, а біля неї скоро постала ціла оселя. А чернець, перший поселенець в ній, назвав цю оселю Зарваниця.

Одного дня вибрався один із князів на лови. В погоні за звірною відбився від гурту з кількома лиш товаришами та заблудив у лісі. Блукаючи лісами, занедужав і завсім підупав на силах. На превелике щастя зустрів чоловіка, який розказав йому про чудотворну капличку Матері Божої. Князь вислав своїх слуг до Зарваниці, щоб привезли ікону та ченця, що її знайшов. Однак посланці повернулися в порожні, бо чернець переказав, що тільки той дістане допомогу Пречистої, хто проситиме її сам. Отже хворий князь вибрався сам у дорогу. Йому назустріч вийшов чернець, виніс ікону з каплички, освятив воду в джерелі, князь напився її і подужав.

Святіший Отець Папа Пій IX наділив повним відпустом гріхів усіх тих, хто відвідає зарваницьку церкву, висповідається, запричащається та помолиться в наміренні Святішого Вітця.

Відпустові походи тривали від ранньої весни аж до пізньої осені. Аж до приходу большевиків до Галичини люди приходили весь час молитися перед чудотворною іконою. Там виплакували всі свої болі і сарги, очи-

чувалися з усяких недуг, позбували смутку та нещастя. Брали зі собою додому джерельну воду в пляшках, а в серцях сильну віру і любов до своєї Заступниці. Про успішність їх молитов свідчили тисячі різних дарів, складених у стіп чудотворної ікони Пречистої Діви в подяку за чудесну поміч.

А що ми можемо зробити?

Допис, що його подала нам Сірій Орел Ніна, може послужити нам матеріалом до гутірки з новацтвом про почитання Богоматері. Дальші матеріали, як ось оповідання, легенди, віршики, пісні, знайдете в "Готуйсь" за кожний рік, в місяцях травні і жовтні. В "Готуйсь" за травень 1961 року знайдете поради, як збудувати маленьку капличку з образом Матері Божої з дощинок-придержувачів, таких, як їх можна дістати в антиках чи дрогеріях. В числі за лютий 1962 року знайдете світлину такої каплички, що її змайстрував новак Лесик Б а л к о з Гартфорду. Спробуйте змайструвати таку капличку зі своїм новацтвом!

Можна теж проводити довготривалі гри, в яких на кожних сходах новак чи новачка, які зробили продовж останнього тижня найбільше добрих діл, можуть прикрасити капличку ще одною квіткою.

К Н И Ж К И

Новацьна сценка на "свято книжки". Пояснення, як її вивести, подаємо нижче.

"ГОТУЙСЬ": /Співає на мелодію новацької пісні "Час додому, час"/

Гара-рара-ра,
Вже прийшла пора!
Вже швиденько, не поволі,
Новачки біжать зі школи
І будуть весь час
Знов читати нас!

ВСІ КНИЖКИ: /Говорять хором/

На полиці ми готові,
Стоїмо у кожний час!
Скажемо казки чудові,
Лиш читайте пильно нас!

КОВЗАР: Слава не поляже,
Не поляже, а розкаже
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти!

"ХЛОПЦІ З ЗЕЛЕНОГО БОРУ"
/Романа Завадовича/

Розкажу я вам пригоду

Давніх, княжих ще часів,
Як на щастя і на шкоду
Виростало двох братів.

В сонці зброя як сіяла
В княжих воїв у бою,
Від орди як визволяли
Вони земельку свою.

"СИН УКРАЇНИ"
/Ігора Федева-Валентина
Злотопольця/

Крізь країни, дивні гори,
Я блунав багато літ.
Доля кинула за море
У чужий, далекій світ.

Та на поклик України
Повернувся я мерщій,
Щоб боротись до загибну,
Все життя віддати їй!

"ОЛЕСЯ"
/Бориса Грінченка/

Як татари нападали,
Врятувала я село,
Щоб руїни не зазнало,
Щоб веселе знов цвіло.

"ЛИС МИКИТА"
/Івана Франка/

Розкажу вам дуже радо,
Я-Микита, хитрий лис,
Як то звірів вся громада
В лісі раз жила колись.

"БАЙКИ"
/Леоніда Глібова/

Щоб читали ви гарненько,
Щоб розумний кожен став,
Глібів наш, дідусь старенький
Байочки нам написав.

"ХАРИТЯ"
/Михайла Коцюбинського/

Ой пішла я жито жати,
Як лежали хворі Мати,
Але Бозя допомгла,
І година зла пройшла.

"ЗА СЕСТРОЮ"
/Андрія Чайковського/

Як Павлусь пішов відважно,
За сестрою аж у Крим,
Прочитайте всі уважно,
Поведу я вас за ним!

"ЧАРІВНА ХУСТИНА"
/Наталі Забіли/

Я чарівна є хустина,
Великеє чудо!
Хто раз мене прочитає,
Новік не забуде!

"ЗАХАР БЕРКУТ"
/Івана Франка/

Як то Тухля боронила
Спільно-дружньо від татар,
Розкажу вам, діти милі,
Я-старий Беркут Захар.

"ГАРФА ЛЕЇЛІ"
/Константини Малицької/

Ось чарівна гарфа грає
Богу милії пісні.
Вожу Матір прославляє
Хор ангелів в даліні.

"ПРИГОДИ ЮРКА КОЗАКА"
/Івана Петренка/

Як літописець старенький
В давнину мене повів,
Розкажу я вам гарненько,
І про княжий давній Львів.

"У ЛІСНИЧІВЦІ"
/Софії Парфанович/

Черепаша, пес, папуга,
В лісничівці мали дім.
І про звірів тих і других
Я вам радо розповім!

"МАРУСЯ"

/Марка Вовчка/

Я, Маруся, помагала
Козакам в великий час,
А Марко Вовчок списала
Цю історію для вас!

"СЕСТРИЧКА МЕЛАСЯ"

/Марка Вовчка/

Я я брата врятувала
Від ведмедя-кудлая,
Коли в пасіці гуляла,
Розкажу вам радо я!

"СЛІДАМИ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ"

/Франца Коковського/

Як від вражої навали
Рідну землю боронить
Наші предки не вагались,
Книжка ця вас всіх навчить.

"ВІДА НАВЧИТЬ"

/Лесі Українки/

Я горобчик, гарний хлопчик,
Добре набідився,
Поки в долі лунавої
Розуму навчився.

"ПЕТРУСЕВА ПОВІСТЬ"

/Олени Цегельської/

Певно ви також блукали
По далеких, по краях,
Як Петрусь терпів немало,
Розкажу сьогодні я.

"МЕЧ І КНИГА"

/Володимира Барагури/

Книга мудра, меч двосічний,
Від прадавніх вже часів,
України скарб одвічний,
Страх для лютих ворогів!

"Мій Приятель"

/Журналик/

Я навчу вас, любі діти,
Добрий друг, приятель ваш,
Як Вам Господа хвалити,
Божу Матір в небесах.

"Веселка"

/Журналик/

А веселка сьомибарвна,
Про це знають діти,
Віршиками, казочками,
Щомісяця світить.

"Готуйсь"

Я новацький "Готуйсь",
Всім кажу: - Не лілуйсь!
Свою книжку читай,
Пізнавай Рідний Край!

НОВАЧКИ Й НОВАКИ:

/Вбігають, держачись за руки/

Книжечки, книжечки,
В нас чистенькі полицки,
В новацькому крузі
Будете нам друзі!

"ГОТУЙСЬ! Ми готові до вас іти,
Тільки уважайте:

Перша книжка: Поки читаєте - ручки помивайте!
Друга книжка: Нам "ослячих вух" не загинайте!
Третя книжка: Коли скінчите читати, замкніть і сховайте!
Четверта книжка: І з паперу нам ще одяг гарний дайте!
П'ята книжка: І уважно та пильненько нас читайте!
Шоста книжка: Не малюйте нас ніколи олівцями!
Сьома книжка: Ось тоді будете в згоді ви з книжками!

Новачки беруть книжок поміж себе/"переплітано: одна новачка чи новак, одна книжка/, біжать "поїздом" кругом сцени та співають:

Казала мені Мати
Гей книжечку читати,
"Читай книжки усюди,
А вийдеш завтра в люди!"

Казала нам сестричка,
Що книжка невеличка,
Чи то взимку, чи в літі,
Це друг найкращий в світі!

Зі співом вибігають за сцену.

Ж Ж Ж

Сценку "К н и ж н и" можна використати зараз же на початку новацького року праці. Нею можна започаткувати підготовку до вмілости ч и т а ч а ч и т а ч к и .

Домівку слід влаштувати на взір бібліотеки. На полицках книжки, на столиках розкладені дитячі українські журнали.

Всі книжки, які виступають у цій сценці, це новачки чи новачки, передягнені відповідно до змісту книжки. І так "Готуйсь" це новак чи новачка в повному однострої, на грудях і на плечах великі прямокутні паперу чи картону, що представляють верхню та спідню обкладинку журналика. Можна на них дослівно перемалювати верхню та нижню обкладинку котрогось числа "Готуйсь".

При строфках, що їх виголошують усі хором, уставити новачок та новачки за полицкою з книжками, щоб видно було тільки їх голови, в шапочках з написами-наголовками книжок.

"Кобзаря" Тараса Шевченка можна представити дуже різно: або кобзарем з кобзою, що ніби співає думи, або малим пастушком з "Мені тринадцятий мишло", в білій полотняній вишиванці та з батіжком в руках. Може бути і Шевченко-малюк, в молодому віці, з палеткою барб у руках та з пензлем.

"Хлопців з зеленого бору" передягнути за княжих дружинників.

"Син України" в одягу зі шкіри, в капелюсі з листя, з луком через плече.

"Одеса" - новачка в вишиваній сорочці, у спідничці та з косами, за нею передягнений татрин, закинує їй аркана на ший.

"Лис Минита" - передягнений за лиса, з торбинкою з крайки через плече та палицею в руках.

"Харита" - сільська дівчинка з серпом в руках.

Для деяких книжок, що для них важко видумати одяги чи важко їх виконати або дістати, вистане поробити великі написи на прямокутниках з картону, щоб держали в руках або мали прикріплені на грудях. Дитяча уява доповнить решту.

Не важко знайти одяг для "Гарфи Лейлі" - це дівчинка в білій довгій шаті з гарфою в руках. Для книжки "У вісничівні" - три перші слова віршика

Що даліше в осінь, то погода менше дозволяє виходити з новаками на сходи до парку чи хоч би на подвір'я. Та добрий братчик чи сестричка не будуть цим журитися. А навпаки, використають перебування в домівці теж на якісь цікаві зайняття з новацтвом.

Як ми вже згадували у статті про планування на осінній квартал, місяць жовтень присвячений в усьому культурному світі книжці. А тому й час тепер, осінню, а головню в жовтні, присвятити теж трохи уваги та старань тому, щоб новацтво більше читало.

Бо так, як справи стоять сьогодні, наше новацтво читає дуже мало. Тут говоримо, звичайно, про українську книжку. Бо в добрих англійських школах вимагають, щоб діти прочитували навіть по кількадесять книжок річно. І діти читають залюбки. Але поскільки наші новаки українські новаки, наше діло доглянути, щоб вони читали щонайменше стількй само книжок теж і українською мовою. Тут поговоримо отже, як це осягнути.

На початок треба перекопатися, що наші новачки чи новаки прочитали досі. Коли є в рої хтось, хто прочитав більше, як інші, дати йому нагоду розказати про це, похвалити його. Щоб інші бачили, що в новацтві особливо шанують тих, хто читає багато по-українськи.

Далі дуже важно, щоб новацтво побачило, як виглядають українські книжки та де їх можна дістати. Дуже до речі було б повести рій до місцевої української книгарні. Очевидно, спершу домовитися з книгарем, щоб він міг в означений час показати новакам всі дитячі книжки та розказати дещо про них.

При нагоді іменин чи уродин кожного новака слід подбати, щоб рій дарував йому не що інше, тільки українську книжку.

Дуже добре теж влаштувати книжковий ярмарок. Книжки можна дістати комісово в наших книгарнях, або спровадити просто з Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, адреса: OPDL c/o "PLAY" Store 768 Queen St. West, TORONTO, Ont. Canada. Сподіємося, що до наступного числа ВОР зможемо теж долучити для Вас каталог цього Об'єднання, тобто список книжок, які можна там замовляти.

Отже на такий ярмарок запрошуємо теж обов'язково і батьків. Приготовляємо маленьку програму, що її виконують новаки. Одну сценку на таку імпрезу подаємо в цьому числі інші матеріали знайдете в кожному жовтневому числі "Готуйсь". Дуже добре теж попросити когось старшого, хто знається на цих справах, щоб поготорив з новацтвом про вартість книжки, про те, навіщо та як її читати й шанувати. Якщо у Вашому місті живе хтось із письменників, що пишуть для дітей, дуже добре його запросити, щоб діти познайомилися з ним, щоб прочитав їм дещо зі своїх писань.

Дальше-це велика заохота для новацтва, коли дістають хрестики за прочитані книжечки. Можна влаштувати теж і змагання в читанні, поміж роями, гніздами, чи поміж новаками індивідуально. Такі змагання вже проходили з великим успіхом у Бомбало, в Дітройті, в Йонкерсі. Там деякі новаки прочитували продовж кількох місяців більше, як 1000 сторінок!

Не забудьмо теж про притягаючу силу новацьких вмілостей. Ми ж маємо читача, читачку, розповідача, да в не славу-а всі ці вмілості саме вимагають пильного читання!

Та дуже важний чинник-це власна бібліотека гнізда чи самостійного рою. Вона повинна бути приміщена в домівці, в окремій шафі. Тільки на жаль дуже часто її зовсім нема, або ж сам вигляд цієї бібліотечки нагадує той куток, де щось страшить. Розбита шибка, заперешені полиці, безладно поскидані, пообдирані книжки, а ще часто і ключ, що завжди "десь заподівся", певно не зацікавлять новаків і не заохотять читати!

І це саме завдання виховників, щоб новацтва бібліотека сталася з того кутка, де страшить-осередком життя та зацікавленнь новаків. Як це зробити?

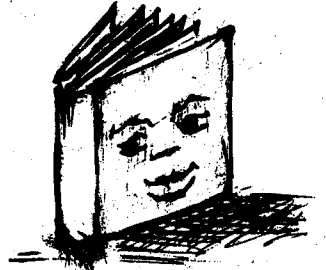
В першу чергу пам'ятаймо, що кожна людина/а новак чи новачка теж! найбільше шанує ту річ, до якої доклала праці своїх рук. Тому отже проведім у бібліотечці спільні зайняття з новацтвом: виготуємо каталог та картотеку, оправмо всі книжки в охоронні паперові обкладинки, позначім книжки порядковими числами, згідно з каталогом. Далі-кожну книжку підписати, що це власність новацької бібліотечки такого-то гнізда чи більше гнізд. Замість підписів-можна дати виготовити печатку і всюди її прибивати, або виготовити карточки до вліплювання, "екс-лібріс"-и, що про них пише далі братчик Ірно. Треба теж впорядкувати книжки на полицях згідно з каталогом. Як бачимо, це програма зайнять на добрих кілька сходин. Очевидно, що працю переплетемо відповідними поясненнями, гутірнами, грами. І тоді тільки бібліотека стане близька та рідна новацтву.

А ще дуже й дуже багато залежить від братчина чи сестрички, які опікуються бібліотекою. Новаки мусять точно знати коли бібліотека буде відчинена. Найкраще зараз після сходин. І в той визначений час бібліотека мусить бути завжди відчинена. Братчик чи сестричка бібліотекар повинні знати зміст кожної книжки і при нагоді віддачі поставити кілька питань, щоб новаки переконалися, що їм треба пам'ятати, що прочитали. До того ж повинні вміти порадити новакам, що їм вибрати до читання, відповідно до віку, проб, вмілостей та зацікавленнь кожного новака.

Якщо нема нікого поміж виховниками, хто вмів і хотів би взятися за це діло, можна попросити про допомогу когось з батьків, хто приводить і так своїх дітей на зайняття.

Тай сам вигляд бібліотечки значить дуже багато. Не від речі теж помістити над нею на стіні написи-завлики, як ось:

Д О В Р И Й Н О В А К З А Л Ю Б К И Ч И Т А Ї
У К Р А Ї Н С Ь К І К Н И Ж К И !

СКІЛЬКИ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК ТИ ПРОЧИТАВ ЦЬОГО МІСЯЦЯ ?

КНИЖКА ТВОЇ ДРУГ - ШАНУЙ ЇЇ !

ВІДДАЙ КНИЖКУ В ЧАС ДО БІБЛІОТЕКИ -
ІНШІ ХОЧУТЬ ЇЇ ЧИТАТИ !

Дальший спосіб з'єднати наших новаків з бібліотекою - це дозволити їм дбати про її збагачення. Спільна новацька ощадність чи заробіток на закупню нових книжок /бо ж нові книжки появляються постійно!/-це теж завдання гідне новаків. Тут можна теж влаштовувати час до часу "іменини бібліотеки", коли то кожний новак дарує їй якусь нову книжечку.

Як бачимо - можливості тут великі. Роботи досить. І, зрозуміло, додаткова праця та старання для сестричок та братчиків. Але наскільки ж цікавіше стане новакування нашим новачатам, коли включимо до нього українську книжку!

Але й нам, виховникам, буде з цього користь. Ми так часто жалуємося, що замало того часу, який можемо присвятити новацтву, щоб дати їм це все, що потрібно. Коли ж дамо новаків в руки українську книжку, коли знатимемо, що він її прочитає, тоді ми продовжили для нього час сходити, час, коли можемо його вчити, тільки на самих при цьому вже не треба! Новак буде сам пізнавати з книжки, те що ми хочемо йому дати!

Гризинкнижка

ЩО ПОВИННІ ПРОЧИТАТИ БРАТЧИК І СЕСТРИЧКА ?

Тоня Г о р о х о в и ч :

Б А Т Ь К И І Д І Т И

/Збірник статей на виховні теми, видання Союзу Українок Канади/.

"М И І Н А Ш І Д І Т И "

/Збірник праць про нашу дитячу літературу, мистецтво, виховання/.

Журнал для вчителів та виховників:

"ЖИТТЯ І ШКОЛА"

Можна замовляти й передплатити через Адміністрацію "ВОР"

Н О В А Ц Ь К І   Г Р И

/Подали: Сірі Орли Надя і Денис, Сизокрила Сестричка Леся/.

Ми всі знаємо, що таке гра для новака: новак любить гру задля самої гри і вкладає в неї всі свої почування. Та ми виховники, знаємо щось більше про те, що таке гра для новака. Користаючи з того, що новак її любить, ми вживаємо її, щоб розвинути в новачка силу й зручність тіла й ума, та інші прикмети, що їх добрий новак чи новачка мусять мати.

Попри те, що кожною грою привчаємо придержуватися правил, а кожною груповою грою даємо переживання спільноти, кожна гра має ще якусь свою окрему м е т у. Зовсім так, як мають її і цілі зайняття. І коли вставляємо якусь гру в плян сходинок, ми завжди повинні знати, н а в і щ о ми її будемо проводити.

Тут подаємо декілька гор, а при кожній згадуємо її м е т у, щоб Ви знали, як розцінювати гру, чи вона підходить до зайнять, які плянуєте.

ГРИ НА МАЙДАНІ:

Рибалка.

Мета: вироблення зручності у бігу та просмикуванні, вправа у спільній дії/рибалки/.

Гра для одного або двох роїв.

Виряд: крейда до зазначування терену гри.

Нарисувати на землі дві лінії. Це береги ріки. На одному березі стоять всі новачки-це риби. На другому березі один новак, це рибалка. На даний знак "риби" перепливають на другий беріг. Рибалка теж "впливає" на ріку та старається зловити одну або дві риби доторком руки. Зловлені риби стають рибалками. Всі рибалки беруться за руки та творять "сіть". Тепер вони знов впливають на ріку та ловлять риби, що осталися, в сіть. Риби не можуть розірвати сіті, але можуть пробігти понід руки.

Правила гри: Ані риби ані рибалка не повертають до берега, від якого виплили. Рибалки впливають на ріку тільки на знак братачка. Перші одну-дві риби ловить рибалка доторком руки, дальші мусять "попасти в сіті" тобто рибалки, держачись за руки, оточують їх. Рибам не вільно розривати сплетених рук, "сітей".

Гра кінчається, коли осталася тільки одна "риба".

Бездомний зайчик.

Мета: вироблення зручності та спостерігання,
Гра для одного або двох роїв.

Всі новачки, крім двох, стають парами один напроти одного. Пари беруться за руки і творять "кущ". Один з тих, що залишилися, "заяць", другий "вовк". Вовк хоче зловити зайця. Заяць ховається у кущик. Коли заяць стане в середині кущика, звертається лицем до одного з новачків, що творять кущик, бере його за руки і так стає частиною кущика. Новак, що залишився, стає зайцем. Він мусить втікати і вовк далі ловить його. Один заяць не повинен бігати надто довго. Коли вовк зловить зайця, визначає

мо нових вовка та зайця.

День і ніч.

Мета: вироблення спостережливості, швидкої реакції на звукові знаки.
Гра для одного або двох роїв.

Новаци поділені на дві групи. Одна з них "день", друга "ніч". По середині майдану назначені у віддалі двох метрів / 6 стіп / дві лінії. "День" і "ніч" уставляються лавами, плечима відвернені одні від одних, поза обидвома лініями. Перед кожною лавою, в віддалі яких 30 стіп / десять метрів / зазначена на землі "хатка", доволі велика, щоб туди могли забігти всі новаци одної групи. Коли братчик скаже "ніч", тоді "ніч" втікає до своєї хатки, а "день" обертається та ловить їх. Ловлять доторком руки. Коли "ніч" вже у своїй "хатці", братчик рахує зловлених та записує їх число. Зловлені йдуть до своєї групи та знов беруть участь у грі. Коли братчик каже: "день", група "день" втікає, а "ніч" ловить. Виграє ця група, яка зловила більше членів протилежної групи. Гру можна повторювати багато разів, але завжди число переведених гор мусить бути паристе, щоб обидві групи мали нагоду бігати однаково кількість разів.

Оборона замку.

Мета: вироблення спостережливості та зручності в цілях до мети.
Гра для одного рою.

Виряд: два м'ячі до відбиванки, три палиці, висотою на 4 стопи, мотузок.

Робимо триніжок з трьох палиць, зв'язуючи їх мотузком. Ставимо триніжок на середині грища та кладемо м'яч поміж верхки палиць. Триніжок це "замок", а біля нього стоїть "вартовий". Всі інші стають у великому крузі докруги замку. Всі вони "вороги" і намагаються розбити другим м'ячем замок, тобто перевернути триніжок. Вартовий обороняє замок, ловлячи м'яча, або відбиваючи руками. Той, кому вдасться розбити замок, стає вартовим і гра продовжується.

Перегони ходом.

Мета: вправа в опанованості рухів.

Гра для одного рою.

Визначуємо на площі дві лінії. На одній стають всі новаци. На знак братчика стараються перейти якнайшвидше до другої лінії. Хто почне бігти, виходить із гри. Віддаль поміж лініями біля 50 стіп.

ГРИ В ДОМІВЦІ.

Дальші гри мають мету, попри фізичну зручність, збагатити запас українських слів у новаків, закріпити знання нових слів та призвичаювати до вживання українського письма.

Вибрана буква.

Гра для одного рою.

Учасники сидять у колі. Один з учасників вибирає якусь букву. Відтак кожний учасник мусить сказати якесь слово, що починається на цю букву.

Новак, який не знає такого слова, випадає з гри. Слова, що його вже хтось раз сказав, не вільно повторювати вдруге. Гра кінчається, коли залишиться тільки один новак.

Інша відміна цієї гри: можна визначити, які це частини мови, а не лиш сказати загально: слова. Отже можуть бути тільки іменники, тільки прикметники, тільки дієслова і так далі.

Заборонена буква.

Гра для одного рою.

Учасники гри сидять у колі. Один з учасників вибирає, котра буква буде заборонена. Її не вільно буде вживати у відповіді. Братчик ставить по одному питанні кожному учасникові гри. "Чи ти їв сьогодні снідання?", "Який сьогодні день?"—і такі подібні. Він підбирає питання саме так, щоб у відповіді приходила заборонена буква. Учасник повинен відповісти якнайкоротше, і то так, щоб у відповіді не приходила заборонена буква. Хто забудеться і вживе її, або хто не може знайти відповіді, той випадає з гри. Виграють новак, які завжди давали добрі відповіді. Якщо бачимо, що гра проходить справно, можна її повторити.

П'ять слів.

Гра для одного рою.
Виряд: олівці та папір.

Братчик подає якусь букву. Кожний новак має написати п'ять слів, що починаються нею. Кожен старається знайти якнайцікавіші та якнайменше вживані слова. Коли всі напишуть, відчитують за чергою. Викреслюють всі слова, що їх вжили вже інші новак. Виграють ті, що мають всі такі слова, яких ніхто інший не має.

Склади три слова!

Гра для одного рою.
Виряд: поодинокі букви, написані або наклеєні на маленьких карточках.

Кожен новак дістає коробку чи коверту з однаковою кількістю букв. Розкладає їх на столі, щоб міг усі добре бачити. Братчик наже якісь три слова, і на даний знак кожен починає їх складати зі своїх букв. Виграє новак, який перший складе добре всі три слова.

Заввага: Братчик повинен впевнитися, що ці три слова можна справді скласти з букв, які дістають новак!

Друкар.

Гра для двох роїв.
Виряд: букви, як у попередній грі, тільки по змозі більші.

Новак вибирають "друкаря", відчислюючи словами Івана Франка:

Книги-морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч труду мав досить
Дивні перли виносить.

На кого випаде останній склад, той "друкар". Всі інші новаки причіпають собі на грудях поодинокі букви. Друкар уставляє Новаків так, щоб їх букви творили янесь речення. Опісля відвертається. Тоді "букви" починають свобідно бігати. Коли ж друкар знов стане лицем до них, всі мають уставитися якнайшвидше, так, щоб знов створити той сам напис. Програють ці "букви", які не стануть на своє місце, поки друкар дочислить до трьох.

Перша й остання буква.

Гра для одного роя.

Учасники стають у крузі. Братчик задумує янесь слово, але каже новакам тільки першу й останню його букву. Новаки, які вгадають це слово, підходять та шепчуть його на вухо братчикові, або записують у свої записники. Виграють новаки, які вгадали це слово. Тому, що може бути більше слів, що починаються й кінчаються на цю саму букву, чимливо новакам теж і те, коли вони запишуть янесь інше слово, але його перша й остання буква справді такі самі.

Протилежності.

Новаки стають у крузі. Братчик каже янесь слово. Його сусід має сказати слово, що означає щось протилежне до того, що сказав братчик. На приклад "вогонь-вода", "чорне-біле", "пильний-лінивий". Коли цей новак скаже добре, його сусід знов каже янесь слово, а той, що стоїть за ним називає протилежність до цього слова. І так гра йде кругом. Хто не знає відповіді, виходить з гри.

Вдруге граємо так, щоб ці, які говорили перші слова, тепер мали сказати протилежності. Виграють ті, хто останеться до кінця.

Лови.

Гру граємо після розповіді чи гутірки, в якій приходять якісь нові, досі незнані новакам слова. На початку гри братчик ще раз каже, які це слова. На приклад після розповіді "Лисичка, котик та півнік", це буде "тайстра", "бандура", "лобок" і подібні. Опісля відчисляють, і хто ви-йде в численні, той ловить. Кого він зловить, той має, щоб викупитися, сказати одно з назначених слів.

Хто вмітиме "викупитися", дістає "плюса". Виграє той, хто дістав найбільше плюсів продовж гри.

Кличка.

Граємо після якоїсь розповіді чи гутірки. Братчик назначає якісь дві групи слів, що приходили в цій розповіді чи гутірці. Це може бути ось хоч би: "Зброя Січових Стрільців" і "Битва на Манівці", коли говори-

лося про Січових Стрільців. Ці групи слів-клички позначуємо числами: "1" і "2". Новаки повинні їх запам'ятати. Тоді розбігаються по площі, а один новак ловить. Торкнувши рукою котрогось новака, каже "Кличка 1" або "Кличка 2". Доторкнений каже цю кличку. Якщо не знає її, виходить з гри.

Опис.

Новаки у крузі. Братчик називає якийсь предмет, на приклад "камінь". Кожний новак за чергою каже якусь прикмету названого предмету, на приклад "твердий", "гладкий", "дорогоцінний". Або "відзнака" - "вишивана", "барвиста", "проби", "вмілости" і так далі. Хто не вміє назвати якоїсь відповідної прикмети, виходить з гри.

ПЕРШЕ ЛИСТОПАДА, це подія, що її відмічуємо з новацтвом кожного року. Звичайна форма цього святкування, це, святочна збірка гнізда та новацький листопадовий змаг, чи гра. Матеріали до програми збірки знайдете в кожному числі "Готуйсь" за листопад. Мета цих усіх святкувань - пояснити новакам, що й де саме тоді сталося, та чому ми згадуємо цю річницю.

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗМАГ чи ГРА має дати новацтву переживання листопадових подій. Власне все те, що новак чи новачка переживають у змагу чи грі, повинно їй зробити ці давні події близькими та рідними. Тому мусимо підкреслити їх ясно й виразно у кожній точці змагу.

Бо не на те робимо змаг, щоб з нього залишилося у пам'яті новаків лиш таке:

"Ми мали листопадовий змаг. Найліпші були ковбаски, що їх ми пекли опісля при вогнику".

І це не жарт. Такий лист одної новачки ми справді читали!

І на те, щоб таке не трапилося нікому вдруге, ми подаємо тут два зразки доброго новацького змагу та теренової гри, що їх подала нам Сірий Орел Сестрина Надя.

Тереновий змаг: ХОЧУ БУТИ УКРАЇНСЬКИМ ВОЯКОМ

Терен: Парк або ліс з крутими, добре позначеними стежками.

Підготовка: Вибрати терен у формі підкови.

Позначити його добре знаками мандрівника.

Вибрати 5 до 10 провірних точок. Залежно від терену та кількості братчиків, які можуть стати на точках.

Призначити братчика на кожен точку.

Подбати про потрібний виряд на кожну точку.

Виписати на картках питання, які братчики ставитимуть новакам. Якщо братчиків менше, як є питань, перевіряють по два питання при одній точці.

Правила змагу: Новаки йдуть одинцем, а якщо їх більше, групами.

Братчик ставить новакові, який прийшов на провірну точку, питання чи завдання. Якщо новак відповість добре, чи добре виконає завдання, може йти далі. Якщо ж ні, остається біля братчика аж до кінця змагу.

Провірні точки:

1/Завважити три неправильності в однострою братчика.
/Справді змін-неправильностей є 4 до 5/.

2/Показати, як зав'язується черевик.
/Мотузок перевішений через гилячку на дереві. Новак має зав'язати один раз, опісля дві стягаючі петлі/.

3/ Кинути та влучити в мету п'ятьома шишками з віддалі п'яти кроків. Щоб пройти точку, треба влучити хоч два рази.
/Треба приготувати шишки, намінци чи жолуді, залежно від терену. Якщо нема нічого відповідного, принести м'ячки з дому. Визначити мету-якесь грубе дерево та назначити лінію, що з-за неї треба кидати./

4/Підійти до братчина так, щоб братчик не почув. Час: 3 хвилини, віддаль: 10 кроків.

/Братчик ставить новака на відповідній віддалі, відходить від нього та відвертається від нього лицем. Новак має підійти без шелесту. За першим шелестом, який братчик чує, відвертається. Якщо новак перейшов тоді вже половину дороги-це добре. Якщо ж ще ні, братчик обертається ще раз. Коли ж за другим шелестом новак все ще не дійшов до половини визначеної дороги-залишається біля братчика./

5/Виголосити одну строфу якогонебудь вірша про Листопад.

6/Показати на карті світу, де Україна.
/Братчик має при собі велику карту світу/.

7/ Назвати столицю України.

8/Скласти з патицків або нарисувати патичком на землі т р и з у б .
/Братчик має назбирати патички або приготуване до рисовання, вичищене місце на землі/.

9/ Питання: "Чим можна найшвидше заїхати на Україну?"

10/Питання: "Як називали^{ся} українські вояки в різних минулих часах?"
/Подати три назви/.

11/Вичислити три роди зброї, що їх уживали козаци.

12/Назвати три роди модерної зброї.

Теренова гра: ЗДОБУВАННЯ ЛЬВОВА

Число учасників: 15 до 30.

Виряд: для одної половини учасників пяти висоти нована та синьожовта стрічка на прапорці. Для другої половини зелені паперові опаски на рукав. Довгий білий мотузок.

Вороги є у Львові. "Львів" - це частина парку, обведена мотузком, по-прив'язуваним на деревах. На мотузку повна "в'язувані барвисті стрічки для кращої орієнтації". Вороги "стоять поза цією огорожею, зверху. На рукавах мають зелені опаски/їх слід прикріпити до рукава припичками, щоб не зсувалися!/.

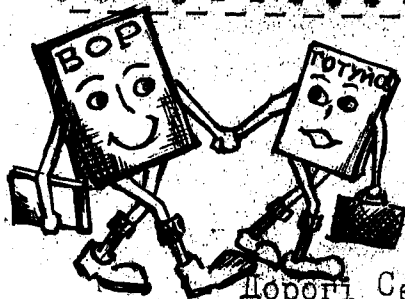
"Стрільці" розставлені довкруги Львова, кожен має прапорці на державку. Віддаль стрільця від Львова 50 кроків. Завдання стрільця: дістатися до Львова разом з прапорцем.

Ворог може "вбити" стрільця, відбираючи йому прапорці. Тоді стрілець має право його "вбити", зриваючи йому з рукава опаску. Ворог може ловити тільки прапорці стрільця, не його самого. Також стрілець може хопати тільки опаску ворога, не руку чи рукав.

Хто "вбитий" піднімає руку та йде до Львова. Гра кінчається тоді, коли всі стрільці прийшли до Львова, з прапорцем чи без.

Виграє ця сторона, що мала менше вбитих.

Братчик дає знак свистком на закінчення гри.

" Г О Т У Й С Ь "

Г О В О Р И Т Ь

Д О Н О В А Ц Ь К И Х В И Х О В Н И К І В .

Дорогі Сестрички й Братчики !

"Готуйсь", як знаєте, призначений для новацтва. Так, як оцей Вогонь Орлиної Ради призначений для Вас, виховників. Все, що написано чи намальоване в "Готуйсь" спрямоване на те, щоб виховати дитину згідно з Н о в а ц ь н и м і д е а л о м. Отже м е т а "Готуйсь" така сама, як і Ваша, ця, що до неї Ви прямуєте, проводячи сходи, прогулянки, імпresi.

Коли дві держави змагають до тієї самої мети, тоді вони заключають с о ю з, щоб допомагати одна одній та разом легше осягнути цю мету. Подібний " союз " треба заключити Вам з "Готуйсь".

Яка Вам користь з "Готуйсь"? Він дає кожного місяця матеріали, що їх можете використати на сходах. В розповідях, інсценізаціях, співках, грах, майструваннях. Матеріали ці завжди підібрані так, щоб вкла-

далися у Ваш тримісячний плян праці. Важне те, що ці матеріали дістаєте не лиш Ви, але й кожна новачка чи новак. Вони можуть собі, зі свого власного примірника "Готуйсь" повторити чи пригадати те, що було на сходинах. Вони можуть собі щось із нього приготувати, що буде опісля потрібне на сходинах. Ви можете розгадувати разом з роєм загадки з "Готуйсь", чи писати листи-дописи, що їх "Готуйсь" завжди радо помістить, на втіху тим, що писали.

Добре, а що Ви можете зробити для "Готуйсь"?

Перше й основне, це збірка передплат. Саме тому говоримо про неї тепер, бо в ж е тепер час її починати на новий, 1966 рік. Чому в ж е ?!

Бо знаємо з практики, що збірка передплат триває деякий час. Тому слід починати її якнайшвидше. До того при початку року і новани і батьки радше платять. Але хто казав, що мають платити обов'язково батьки? Коли розпочнемо справу в час, кожен новак та новачка зможе легко заощадити собі цих два з половиною, чи в Канаді два і три чверті долара. Або можна спільно зорганізувати новацький заробіток і спільно заплатити передплати для всіх. Хіба це неможливо, коли є добра воля і... є ще доволі часу?!

Дальша поміч "Готуйсеві" від Вас, це роздавання новачку кожного числа. Можливо, що колись пізніше зможемо вивіляти "Готуйсь" кожному новакові до дому. Але так, як є сьогодні, без Вашої допомоги нам не обійтись! Ви ж вже настільки великі й вироблені пластуни, що при добрій волі зумієте дати цьому лад!

А скирти нерозданих чисел "Готуйсь", що нагромаджуються місяцями десь у Вас на полиці чи на шафі в домівці - велика кривда Вашим новакам! І не менша кривда тим усім, хто співпрацює при видаванні журналіка - бо це їх працю Ви марнуєте!

Так отже подумайте хоч хвилинку: чи не варто Вам і "Готуйсь" працювати спільно, в згоді, для добра Ваших новачок та новаків?

А коли Ви будете точно виконувати те, що є Вашим завданням, то будете певні, що "Готуйсь" буде допомагати і Вам у Вашій виховницькій праці, радо та з усіх сил!

Редакція "Готуйсь"

УВАГА!

УВАГА!

УВАГА!

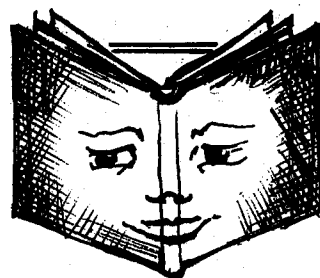
В Адміністрації " Г О Т У Й С Ь "

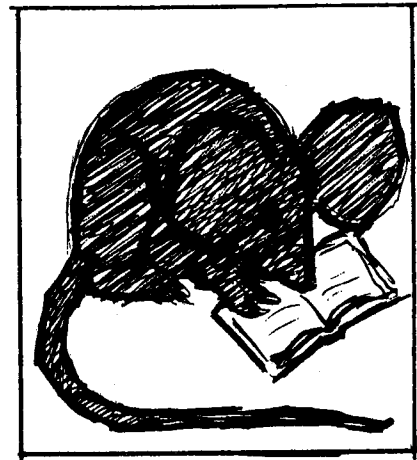
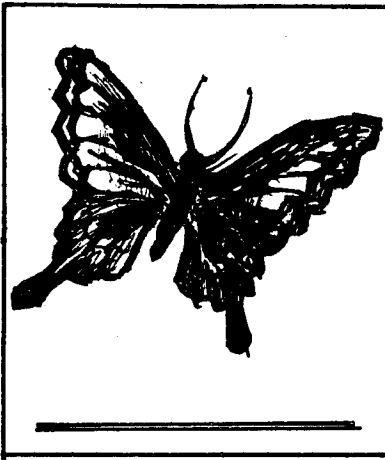
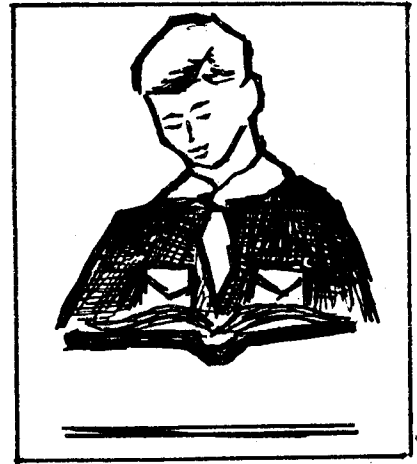
можна ще дістати:

Комплети давніх чисел "Готуйсь"/біля 70/.... \$ 2.00

Листи з ковертами, прикрашені новацькими заставками, ціна одного листа з ковертою..... \$ 0.05

Книжки " О Т Р О К " Т. Самотулки та " ПЕРШІ КРОКИ " Л. Бачинського, ціна по \$ 1.00

Е К С Л І Б Р І С

Цікаве слово, правда? Латинською мовою значить "з-поміж книжок". Що це таке? Ця карточка з підписом, чия це книжка, х чиєї книгозбірні. У ж о в т н і будемо вчити новачат, як впорядковувати гніздові, чи їх домашні бібліотеки. Можемо разом з новацтвом виготовити на майструванні такі "екслібриси", як оце показав нам на малюнку братчик І р к о. Новаки можуть вживати до цього готових, підліплених карточок, що їх можна купити. Малюнок можна відбити з ВОР та опісля малювати на карточках через машинову кальку. Як бачите, на кожній карточці залишене місце, де новак чи новачка напишуть своє ім'я та прізвище.

Можна теж виготовити з тих малюнків "печатку" вирізану з бараболі та відбивати її печатковим тушом на карточках, або, щоб було триваліше, таки дати виготовити справжню печатку в крамниці.

"ЕКСЛІБРИС" вживають у своїх книжках люди, які розуміють вагу книжки та особливо дублять її! А саме на таких ми хочемо виховати наших новаків!

=====

Н Е З Б У Д У Є Ш К О Р А Б Л Я Б Е З Ц В Я Х І В,
А Н І Ч Е С Н О Ї Л Ю Д И Н И Б Е З Ч И Т А Н Н Я К Н И Г !

(З найстаршої книги, яку знайшли в Україні,
"ЗБІРНИКА СВЯТОСЛАВА" з 1076 року)